

18/09/2026

L'esquelet *Homo habilis* més complet i antic

Un estudi recent publicat a *The Anatomical Record* descriu un nou esquelet parcial de l'espècie més antiga del gènere *Homo*. Tot i pertànyer al gènere humà, l'esquelet fòssil conserva trets primitius, similars als dels simis, a les extremitats superiors, tot i que mostra indicis a les extremitats inferiors relacionats amb un bipedisme de tipus humà. En aquest estudi hi van participar diverses institucions de primer nivell, entre les quals l'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP-CERCA).

Homo habilis és una espècie d'humà fòssil (un homíni) que va viure a l'Àfrica fa aproximadament entre 2,5 i 1,4 milions d'anys, i sovint s'interpreta com l'ancestre d'*Homo erectus*. *Homo habilis* és l'espècie més antiga assignada al gènere *Homo*, però se sap molt poc del seu esquelet més enllà del crani (l'anomenat esquelet postcranial). Els ossos postcranials proporcionen informació valuosa sobre els hàbits locomotors, les proporcions de les extremitats i la mida corporal dels hominins fòssils. En el cas d'*Homo habilis*, només hi ha tres casos en què s'han trobat suposadament ossos postcranials en associació directa amb material craniodental diagnòstic (OH 7 i OH 62 a Tanzània, i KNM-ER 3735 a Kènia). Aquesta escassetat ha limitat fortament el que podem inferir sobre els orígens del nostre gènere. En particular, ha fet difícil entendre com es desplaçaven els primers *Homo* i en què es diferenciava la seva locomoció de la dels australopitecs anteriors i dels humans

posteriors. Espècies més antigues com *Australopithecus afarensis* (l'espècie de la Lucy) combinaven la marxa bípeda amb habilitats per enfilarse als arbres, mentre que membres posteriors del gènere *Homo*, com *Homo erectus* (representat pel famós «Noi de Turkana»), estaven plenament adaptats a caminar llargues distàncies per terra.

KNM-ER 64061 és un esquelet parcial recuperat de dipòsits d'entre 2,02 i 2,06 milions d'anys d'antiguitat de la Formació Koobi Fora, al nord de Kenya. L'esquelet està associat a una dentició mandibular gairebé completa atribuïda a *Homo habilis*. Els primers fòssils van ser trobats el 2012 i 2013 per un equip liderat per Meave Leakey, que finalment va recuperar la clavícula, fragments de l'escàpula, húmer, cúbit, radi i un sacre fragmentari i ossos coxals. Les proporcions de l'avantbraç (cúbit i radi) de KNM-ER 64061 en relació amb el braç superior (húmer) donen suport a interpretacions prèvies que indiquen que *H. habilis* tenia un avantbraç relativament llarg, de tipus simiesc, similar al d'*Australopithecus*. Tots els elements de les extremitats superiors presenten corticals gruixudes en comparació amb els humans moderns, cosa que indica un ús més intensiu de les extremitats. Tot i que KNM-ER 64061 no conserva extremitats inferiors, es van preservar petites porcions de la pelvis. Les característiques de l'isqui suggereixen que la funció dels músculs isquiotibials era més similar a la d'*Homo* que a la d'*Australopithecus*. En aplicar fórmules de regressió humeral per estimar l'estatura, l'alçada d'aquest individu (160 cm) resulta intermèdia entre altres exemplars de *H. habilis* i els de *H. erectus*. La massa corporal de KNM-ER 64061 (30,7–32,7 kg) s'estima considerablement inferior a la de *H. erectus*.

En resum, KNM-ER 64061 és l'esquelet d'*H. habilis* més antic i complet recuperat fins ara. L'esquelet mostra que *H. habilis* conservava proporcions més primitives i tenia una estatura i una massa corporal inferiors a les d'*H. erectus*. L'isqui, molt fragmentari, de KNM-ER 64061 suggereix una mecànica de la marxa més derivada en comparació amb els *Australopithecus* anteriors, una característica que podria haver facilitat la capacitat de desplaçament a llarga distància, que sembla haver estat una adaptació important en el posterior *Homo erectus*. Tanmateix, KNM-ER 64061 no conserva ossos de les extremitats inferiors com el fèmur o la tibia, fet que podria canviar notablement la nostra interpretació de les capacitats de marxa, les proporcions entre extremitats i l'estatura i massa d'aquesta espècie.

KNM-ER 64061 posa de manifest fins a quin punt l'evolució primerenca del cos humà va ser un procés complex i en mosaic, i tot el que queda encara per descobrir sobre els orígens de la nostra manera de moure'ns pel món. Avançar en la comprensió de les adaptacions del *Homo* primerenc requerirà trobar ossos de les extremitats inferiors que es puguin associar de manera clara amb material craniodental del gènere humà.

Ashley Hammond

Institució Catalana de Recerca i Estudis Avançats (ICREA)
Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont (ICP-CERCA)
Universitat Autònoma de Barcelona
ashley.hammond@icp.cat

Referències

Grine, F. E., Yang, D., Hammond, A. S., Jungers, W. L., Lague, M. R., Mongle, C. S., Pearson, O. M., Leakey, M. G., and Leakey, L. B. (2026). **New partial skeleton of *Homo habilis* from the upper Burgi Member, Koobi Fora Formation, Ileret, Kenya.** *The Anatomical Record*. <https://doi.org/10.1002/ar.70100>

[View low-bandwidth version](#)